

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ

Editör

Prof. Dr. Gülay EKİCİ

...Geleceğin Fikirleri...

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ

Editör: Prof. Dr. Gülay EKİCİ

ISBN: 978-605-7523-81-5

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın Okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara - Ağustos, 2021

Baskı:

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

İletişim:

Harbiye Mah. Hürriyet Cad. No: 56/A Dikmen Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteyayincilik@gmail.com

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ

Editör

Prof. Dr. Gülay EKİCİ

Yazarlar

Doç. Dr. Subhan EKŞİOĞLU

Doç. Dr. Levent VURAL

Dr. Öğr. Üyesi Feride KARACA

Doç. Dr. Adnan TAŞGIN

Doç. Dr. İsmail ÇELİK

Dr. Güler ÇETİN

Doç. Dr. Yalçın DİLEKLİ

Dr. Öğr. Üyesi. Burcu KARABULUT COŞKUN

Doç. Dr. Yusuf Ziya OLPAK

Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN

Arş. Gör. Dr. Murat MERİÇELLİ

Prof. Dr. Gülay EKİCİ

Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN

Bu kitabı;

İlkçağlardan günümüze kadar öğretim teknolojilerinin çok yönlü olarak gelişmesinde katkı sağlamış olan değerli öğretmenlere, bilim insanlarına ve diğer tüm emeği geçmiş olan bireylere ithaf ediyoruz.

ÖN SÖZ

Öğretim Teknolojileri adlı ders, öğretmen yetiştirme programı kapsamında yer alan içeriği oldukça zengin ve öğretmen adayları açısından oldukça önemli olan derslerden biridir. Bu derste temel amaç, öğretmen adaylarının göreve başladıklarında eğitim-öğretim faaliyetlerinde nitelikli uygulamalar yapabilmesi yönünde, derslerinde kullanmaları gereken öğretim teknolojileri yönünde materyalini hazırlayabilecek bilişsel, duyuşsal, fiziksel donanıma sahip olabilmelerini sağlamak ve bu yönde zengin bir bakış açısı kazandırabilmektir. Göreve başlayacak olan öğretmen adaylarının ülkemizdeki okulların farklı koşulları düşünülürken “Öğretim Teknolojileri” dersinin gerekliliği, işlevselliği ve önemi daha çok ön plana çıkmaktadır. Aslında yıllardır öğretim teknolojilerinin ve materyallerinin kullanılmasının gerekliliği ve kullanımında ortaya çıkacak pek çok olumlu etkisinden bahsedilmektedir. Bu kapsamda genel olarak derslerde öğretim teknolojilerinin ve materyallerinin kullanılması aşağıdaki faydaları sağlamaktadır;

- Eğitimde niteliği ve verimi artırır,
- Öğretime teknoloji desteğiyle öğrenme-öğretme ilkeleri kapsamında bilimsel bir nitelik kazandırır,
- Eğitim-öğretim faaliyetlerinin tamamında vurgulanan öğrencinin merkezde ve aktif olması vurgusu ön plana çıkartılarak öğretimi bireyselleştirir,
- Öğretmenin kısa zamanda ve daha az çabayla öğrenciye daha fazla bilgi aktarımını sağlar (Çünkü bir resim, görsel veya etkinlik binlerce kelimeye bedeldir mantığından hareket edilmektedir),
- Öğrencilerin hızlı ve nitelikli öğrenmeler gerçekleştirmesini sağlar,
- Eğitimde fırsat eşitliğini sağlanmasına yardımcı olur,
- Öğrencinin ve öğretmenin motivasyonunu artırır.....vb.

Alanda uzman olan pek çok değerli akademisyenin birlikte hazırladığı bu kitap toplam 13 bölümden oluşmaktadır. Bu akademisyenler eğitim öğretim faaliyetlerinde bu dersle ilgili tecrübelerine sahip olup hazırladıkları bölümlerle ilgili eğitim almış ve ya araştırma deneyimlerine sahiptirler. Kitap hazırlanırken dersin içeriği, ders saati, anlaşılabilirlik, güncellik, günlük hayattan somut örnekler, görsellerle zenginleştirmek, uygun bölümlerde konuyla ilgili bilim insanlarının tanıtımı vb gibi pek çok özellikler dikkate alınmıştır. Öğretmen adayları öncelikli olmak üzere kitap içeriğinin ilgisini çeken tüm okuyucuların anlaşılabilir kaynak kitap yönünde yararlanmaları amaçlanmıştır. Her baskıda yenilenerek okuyucuların karşısına çıkmayı hedefleyen bu kitabın, bütün kullanıcılara yararlı olabileceği bir kaynak olacağını düşünmekteyim. Bu amaçla kitapta yer alan bölümler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır.

- Öğretim Teknolojisi İle İlgili Temel Kavramlar.
- Eğitim-Öğretim Teknolojilerinin Tarihsel Gelişimi.
- Öğretim Teknolojileri Tasarım ve Modelleri
- Öğretim Teknolojilerinin Öğretim Sürecindeki Yeri ve Kullanımı, Okulun ve Sınıfın Teknoloji İhtiyaçlarının Belirlenmesi.

- Öğretimsel Mesaj Tasarımı.
- Öğretim Materyallerinin Seçimi, Tasarlanması ve Hazırlanması.
- İki ve Üç Boyutlu Öğretim Materyalleri.
- Bilgi ve İletişim Teknolojileri Tabanlı Öğretim Materyalleri ve Uygulamaları.
- Eğitim Yazılımları.
- Çeşitli Nitelikteki Öğretim Materyallerinin Değerlendirilmesi.
- İnternet ve Uzaktan Eğitim.
- Öğretim Materyallerinin Etkinlik Durumuna İlişkin Araştırmalar.
- Türkiye’de ve Dünya’da Dijital Öğretim Teknolojilerinin Kullanım Durumu.

Öğretim Teknolojileri adlı ders çağımızda, hızla gelişen teknolojinin ve bilimsel uygulamaların önemli gelişmelerine yer veren ilgi çekici bir ders niteliği taşımaktadır. Bu kapsamda kitap Lisans öğrencileri için bir DERS KİTABI ve alanla ilgili herkes için temel bir BAŞVURU KİTABI olmaya adaydır. Kitabın hazırlanması sürecinde yoğun programlarına rağmen kitapta bölüm yazmayı kabul eden çok kıymetli akademisyen hocalarımın her birine ayrı ayrı teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. Tüm öğretmen adaylarına ve okuyuculara kitabın yararlı olmasını ve güzel günlerinde yol gösterici nitelikte bir başucu kaynağı olmasını diliyorum....

Editör

Prof. Dr. Gülay EKİCİ

Temmuz 2021, Ankara

Prof. Dr. Gülay EKİCİ

Lisans: Ankara Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü.

Yüksek Lisans: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Program Geliştirme Bölümü.

Yüksek Lisans Tezi: Biyoloji öğretmenlerinin öğretimde kullandıkları yöntemler ve karşılaştıkları sorunlar.

Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Suat PEKTAŞ

Doktora: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim dalı.

Doktora Tezi: Öğrenme stiline dayalı biyoloji öğretiminin analizi.

Danışmanı: Prof. Dr. Ülker AKKUTAY

2010 yılında Eğitim Programları ve Öğretim alanında doçent unvanımı aldım.

Halen Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim dalında görevimi sürdürmekteyim.

Çalışma alanımı, genel olarak "Öğrenciler nasıl daha iyi öğrenebilirler?, Öğretmenler nasıl daha iyi öğretebilirler? ve "Nitelikli eğitim-öğretim için neler yapılabilir?" sorularının cevapları olarak tanımlayabilirim. Bu konularla ilgili yayınlanmış pek çok makalem, bildirimlerim, kitap bölümlerim ve kitap editörlüklerim bulunmaktadır.

Aşağıda ilgili konularda hazırladığım, bölüm yazdığım ve editörlüğünü yaptığım kitaplar hakkında bilgiler yer almaktadır.

Kitap ve Kitap Editörlüklerim

Denzin, N.K. ve Lincoln, Y.S. (2021). SAGE nitel araştırmalar kılavuz kitabı. G. Ekici ve S. Yeşilçınar (Çev. Edit). Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.

Ekici, G. (2021). (Edt.). "Bilimin teknolojiye uygulamaları". Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.

Ekici, G. (2020). (Edt.). "Eğitim psikolojisi". Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.

Ekici, G. (2020).(Edt.). "Etkinlik örnekleriyle güncel öğrenme-öğretme yaklaşımları-IV". Ankara: PEGEM Akademi Yayıncılık.

Ekici, G. (2020). (Edt.). Öğrenme-öğretme kuramları ve uygulamadaki yansımaları. Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.

Ekici, G. (2020). (Edt.). Eğitime giriş. Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.

Ekici, G. (2018). (Edt.). Biyolojide özel konular. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.

Ekici, G. (2017). (Edt.). Eğitim bilimine giriş. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.

Ekici, G. (2016). (Edt.). Öğrenme-öğretme kuramları ve uygulamadaki yansımaları. Ankara: PEGEM Yayıncılık.

- Ekici, G. (2015). (Edt.). Etkinlik örnekleriyle güncel öğrenme-öğretme yaklaşımları-III. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Ekici, G. (2015). (Edt.). Etkinlik örnekleriyle güncel öğrenme-öğretme yaklaşımları-II. Ankara:PEGEM Yayıncılık.
- Ekici, G. (2014). (Edt.). Etkinlik örnekleriyle güncel öğrenme-öğretme yaklaşımları-I. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Ekici, G. (2014). (Edt.). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. Edirne: Paradigma Akademi Yayınları.
- Ekici, G. & Güven, M. (2013). (Edt.). Yeni öğrenme-öğretme yaklaşımları ve uygulama örnekleri. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Ekici, G. (2003). Öğrenme stilleri. İstanbul: Hikmet Neşriyat Ltd. Şti.
- Ekici, G. (2003). Öğrenme stiline dayalı öğretim ve biyoloji dersi öğretimine yönelik ders planı örnekleri. Ankara: Gazi Kitabevi.

Kitap Bölümlerim

- Yeşilçınar, S. ve Ekici, G. " Görüşme ". İçinde N.K. Denzin ve Y.S. Lincoln (2021). SAGE nitel araştırmalar kılavuz kitabı. Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.
- Ekici, G. ve Yeşilçınar, S. "Çeşitleme (Triangulation)". İçinde N.K. Denzin ve Y.S. Lincoln (2021). SAGE nitel araştırmalar kılavuz kitabı. Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.
- Duran, V. ve Ekici, G. "Değişik fiziksel sensörler ve nanoteknoloji" G. Ekici (Edt.). "Bilimin teknolojideki uygulamaları". Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi, 2021.
- Otuz, B. ve Ekici, G. "İnsancıl (Hümanist) yaklaşımlar ve öğrenme" G. Ekici (Edt.). Eğitim psikolojisi. Ankara: VİZE Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi, 2020.
- Ekici, G. "Öğrenme stili modelleri ve öğrenme stiline dayalı eğitim-öğretim", G. Ekici (Edt.). Eğitim psikolojisi. Ankara: VİZE Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi, 2020.
- Duran, V. ve Ekici, G. "Program geliştirme ve ders içerikleri". H. G. Berkant (Edt.). Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulama örneklerine. Ankara: Anı Yayıncılık, 2020.
- Ekici, G. "21. Yüzyıl becerileri ve eğitim alanındaki yansımaları", H. Ünsal (Edt.). Eğitime giriş Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2020.
- Yeşilçınar, S., Kartal, G. ve Ekici, G. "Görev temelli öğrenme-öğretme yaklaşımı". G. Ekici (Edt.). Etkinlik örnekleriyle güncel öğrenme-öğretme yaklaşımları-IV. Ankara: PEGEM Akademik, 2020.
- Ekici, G. (2020). Bilgiyi işleme kuramı. G. Ekici. (Edt.). Öğrenme-öğretme kuramları ve uygulamadaki yansımaları. Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.
- Ekici, G. (2020). Zihin alışkanlıklarına göre öğrenme-öğretme yaklaşımı. G. Ekici. (Edt.). Öğrenme öğretme kuramları ve uygulamadaki yansımaları. Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.
- Ekici, G. (2020). 21. Yüzyılda eğitim biliminde yönelimler. G. Ekici (Edt.). Eğitime giriş. Ankara: VİZETEK Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.
- Duran, V. & Ekici, G. (2019). Sürdürülebilir çevre (s.140-167). N. Özgen ve M. Kahyaoğlu (Edt.) Sürdürülebilir kalkınma. Ankara: Pegem Akademi.
- Gökmen, A., Solak, K. & Ekici, G. (2019). Eğitim ve sürdürülebilirlik (s.72-89). N. Özgen ve

- M. Kahyaoğlu (Edt.) Sürdürülebilir kalkınma. Ankara: Pegem Akademi.
- Ekici, G. (2019). Öğrenme türleri-öğrenme stilleri. A. Ataman (Edt.), Eğitim psikolojisi. Ankara: Vizetek Yayıncılık.
- Ekici, G. & Duran, V. (2019). The investigation of teacher's views on teaching profession: An example of drawing technique (pp.28-58). S. Baskın and Y. Aktaş (Edt.) Current research examples on educational sciences in Turkey. Mauritius: LAP Lambert Academy Publishing.
- Duran, V. & Ekici, G. (2019). The reasoning styles model (pp.59-91). S. Baskın and Y. Aktaş (Edt.) Current research examples on educational sciences in Turkey. Mauritius: LAP Lambert Academy Publishing.
- Ekici, G. & Öztürk, Z. (2018). İlkokul öğrencilerinin dünya kavramına yükledikleri duygusal semantic değerlerin analizi (ss.771-786). A. İşcan (Edt.), Eğitim bilimlerinde örnek araştırmalar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- Ekici, G. & Öztürk, Z. (2018). İlkokul öğrencilerinin "zaman" kavramına ilişkin bilişsel yapıları: Nitel bir analiz örneği (ss.787-806). A. İşcan (Edt.), Eğitim bilimlerinde örnek araştırmalar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- Kayabaşı Görkaş, B. & Kayabaşı, E. & Ekici, G. (2018). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin meslek etiği dersine ilişkin metaforik algıları: Bolvadin örneği (ss.1415-1450). M. Güler & C. Kayahan (Edt.). Bolvadin araştırmaları. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Akdeniz, H. & Duran, M. & Ekici, G. (2018). (Edt.). Biyolojide nanoteknolojinin kullanımı (s.199-240). G. Ekici (Edt.). Biyolojide özel konular. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- Ekici, G. (2017). 21. Yüzyılda eğitim biliminde yönelimler. G. Ekici (Edt.). Eğitim bilimine giriş. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- Ekici, G. & Kurt, H. (2016). Bilgiyi işleme kuramı. G. Ekici. (Edt.). Öğrenme-öğretme kuramları ve uygulamadaki yansımaları. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Ekici, G. (2016). Zihin alışkanlıklarına göre öğrenme-öğretme yaklaşımı. G. Ekici. (Edt.). Öğrenme öğretme kuramları ve uygulamadaki yansımaları. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Ekici, G. & Kurt, H. (2014). Kolb öğrenme stili modeli ve öğretim etkinlikleri. G. Ekici (Edt.). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. Edirne: Paradigma Akademi Yayınları.
- Ekici, G. & Kurt, H. (2013). Bireysel farklılıklar ve öğretime yansımaları. G. Ekici & M. Güven. (Edt.). Yeni öğrenme-öğretme yaklaşımları ve uygulama örnekleri. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Ekici, G. (2013). Kuantum öğrenme yaklaşımı. G. Ekici & M. Güven. (Edt.) Yeni öğrenme-öğretme yaklaşımları ve uygulama örnekleri. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Ekici, G. (2011). Sınıfta zamanın etkili yönetimi. Ç. Özdemir (Edt.). Sınıf yönetimi. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Ekici, G. (2003). Öğrenme türleri-öğrenme stilleri. A. Ataman (Edt.). Gelişim ve öğrenme. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Ekici, G. (2002). Öğretim yönetimi. E. Karip (Edt.). Sınıf yönetimi. Ankara: Pegem-A Yayıncılık Tic.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1:

ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR.....1

Doç. Dr. Subhan EKŞİOĞLU

BÖLÜM 2:

EĞİTİM-ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ 17

Doç. Dr. Levent VURAL

BÖLÜM 3:

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ TASARIM VE MODELLERİ 45

Dr. Öğr. Üyesi Feride KARACA

BÖLÜM 4:

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİNİN ÖĞRETİM SÜRECİNDEKİ YERİ, KULLANIMI,
OKULUN VE SINIFIN TEKNOLOJİ İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİ 77

Doç. Dr. Adnan TAŞGIN

BÖLÜM 5:

ÖĞRETİMSEL MESAJ TASARIMI 105

Doç. Dr. İsmail ÇELİK

BÖLÜM 6:

ÖĞRETİM MATERYALLERİNİN SEÇİMİ, TASARLANMASI VE HAZIRLANMASI 133

Dr. Güler ÇETİN

BÖLÜM 7:

İKİ VE ÜÇ BOYUTLU ÖĞRETİM MATERYALLERİ 161

Doç. Dr. Yalçın DİLEKLİ

BÖLÜM 8:

BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ TABANLI ÖĞRETİM MATERYALLERİ VE
UYGULAMALARI 187

Dr. Öğr. Üyesi. Burcu KARABULUT COŞKUN

BÖLÜM 9:
EĞİTİM YAZILIMLARI 213

Doç. Dr. Yusuf Ziya OLPAK

BÖLÜM 10:
ÇEŞİTLİ NİTELİKTEKİ ÖĞRETİM MATERYALLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ...237

Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN

BÖLÜM 11:
İNTERNET ve UZAKTAN EĞİTİM 265

Arş. Gör. Dr. Murat MERİÇELLİ

BÖLÜM 12:
ÖĞRETİM MATERYALLERİNİN ETKİNLİK DURUMUNA İLİŞKİN ARAŞTIRMALAR..291

Prof. Dr. Gülay EKİCİ

Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN

BÖLÜM 13:
TÜRKİYE'DE VE DÜNYA'DA DİJİTAL ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİNİN KULLANIM
DURUMU 325

Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN

Prof. Dr. Gülay EKİCİ